

Sygn. akt VPa 31/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Krzysztof Głowczyński

Sędziowie: SSO Andrzej Marek (spr.)

SSO Jacek Wilga

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013 roku ***w Legnicy***

na rozprawie

sprawy z powództwa B. N. i G. D.

przeciwko (...) w L.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powódek

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 7 grudnia 2012 roku ***sygn. akt*** IV P 491/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że zasądza od strony pozwanej (...) w L. następujące kwoty:

- .
- ***na rzecz powódki B. N. – 1 500, 00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc, pięćset, 00/100),***
- ***na rzecz powódki G. D. - 2 400, 00 zł (słownie złotych: dwa tysiące czterysta, 00/100),***

oddalając powództwa w pozostałym zakresie oraz zasądza od strony pozwanej na rzecz każdej z powódek kwoty po 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a ponadto zobowiązuje stronę pozwaną do uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w Legnicy kwotę 195 zł tytułem opłat sądowych od uiszczenia których powódki były zwolnione,

II. w pozostałej części apelację oddala,

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz każdej powódek kwoty po 90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Legnicy oddalił powództwa B. N. i G. D. przeciwko (...) w L. o odszkodowanie, zasądził od każdej z powódek na rzecz strony pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz orzekł, że koszty sądowe ponosi Skarb Państwa.

Powódki zarzucały, że pozwany pracodawca nie dochował w zakresie ich odwołania ze stanowiska kierowniczego wymogów proceduralnych i merytorycznych określonych przepisami art. 37 i 38 ustawy z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty. W ocenie Sądu I instancji powyższe przepisy dotyczą stanowisk wicedyrektora i innych stanowisk kierowniczych w „szkole” lub „placówce”. Pojęcie „szkoły” zdefiniowane zostało w art. 3 pkt 1 w zw. z art. 2 pkt 1 i 2 ustawy, a pojęcie „placówki” - w art. 3 pkt 3 ustawy. Z treści tych przepisów wynika, że przepis art. 3 pkt 3 ustawy definiujący pojęcie „placówek” nie zalicza do nich zakładów kształcenia, ani placówek doskonalenia nauczycieli oraz kolegiów pracowników służb społecznych (art. 2 pkt 9 i 11 ustawy). Powyższych form nie można też zaliczyć do „szkół” w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy. W niniejszej sprawie natomiast bezspornym jest to, że strona pozwana - (...) w L. - jest zakładem kształcenia nauczycieli. Tym samym Sąd uznał, że do strony pozwanej nie mają zastosowania przepisy art. 37 i 38 ustawy o systemie oświaty, na które w pozwach powołują się powódki. Natomiast na mocy delegacji zawartej w art. 77 ust. 2 cytowanej ustawy Minister Edukacji Narodowej w dniu 12 sierpnia 1997 roku wydał rozporządzenie w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 1997 r. Nr 104, poz. 664 z późn. zm.), w którym w przepisach § 27 i 28 uregulowano kwestię powoływania i odwoływania wicedyrektora, kierownika praktyk pedagogicznych, a także kierowników specjalności. Zgodnie z tym rozporządzeniem decyzje w sprawie powierzenia stanowisk: kierownika praktyk pedagogicznych oraz kierowników specjalności kierowniczych oraz odwołania z nich dokonuje dyrektor kolegium (§ 27 ust. 5 oraz § 28 ust. 2). W treści w/w przepisów brak wymogu zasięgnięcia przed odwołaniem ze stanowiska kierowniczego opinii któregośkolwiek z organów kolegium. W świetle powyższych regulacji, w ocenie Sądu I instancji, brak jest podstaw do uznania, iż dyrektor strony pozwanej odwołując w dniach 1 i 3 października 2012 roku powódki z zajmowanych przez nie stanowisk kierowniczych naruszył przepisy art. 37 i 38 ustawy o systemie oświaty.

Skuteczną podstawą roszczeń odszkodowawczych powódek nie może być też - zdaniem Sądu I instancji- zarzut naruszenia przepisu art. 32 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych. Utrata dodatku funkcyjnego, do którego prawo nie wynikało z zawartych przez powódki ze stroną pozwaną umów o pracę stanowiła zwykłą konsekwencją nie wykonywania funkcji, w związku z którą przedmiotowe dodatki zostały przyznane.

Apelację od powyższego wyroku złożyły powódki wskazując, że zaskarżają go w całości wnosząc o zmianę wyroku w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek odszkodowań w wysokości określonej w pozwach - to jest dla B. N. w wysokości 18.382 złotych i dla G. D. w wysokości 19.616 złotych oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, w podwójnej wysokości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucały obrazę przepisów:

I. prawa materialnego, a to art. 37 i 38 ustawy o systemie oświaty w zw. z art. 471 i 45 § 1 kodeksu pracy poprzez oddalenie powództwa o odszkodowanie, w związku z niezgodnym z prawem odwołaniem powódek - nauczycieli ze stanowisk kierowniczych;

II. prawa materialnego, a to art. 32 ustawy o związkach zawodowych w zw. z art. 45 § 1 kp poprzez oddalenie powództwa w sytuacji jednostronnej zmiany na niekorzyść powódek warunków pracy i płacy, pomimo posiadania przez nie szczególnej ochrony i braku zgody reprezentującej je zakładowej organizacji związkowej na takie odwołanie;

III. prawa procesowego, a to art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie dowolnej, nie zaś swobodnej oceny dowodów.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wносиła o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódek jest uzasadniona jedynie częściowo.

Sąd podziela w pełni, uznając za własne ustalenia Sądu I instancji w zakresie oceny, że do strony pozwanej nie będącej placówką ani szkołą w rozumieniu ustawy z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty nie mają zastosowania przepisy art. 37 i 38 ustawy ustalające tryb odwoływania z funkcji. Wywody Sad I instancji w tym przedmiocie, jak i w zakresie możliwości analogicznego zastosowania tez wynikających z orzeczeń Sądu Najwyższego w zakresie roszczeń przysługujących odwoływanym z funkcji dyrektorom, czy wicedyrektorom szkoły, Sąd uznaje za w pełni trafne i wyczerpujące, nie widząc konieczności ich powielania.

Sąd Okręgowy uznał natomiast za słuszny zawarty w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 32 ustawy o związkach zawodowych w zw. z art. 45 § 1 kodeksu pracy poprzez oddalenie powództwa w sytuacji jednostronnej zmiany na niekorzyść powódek warunków pracy i płacy. Bezspornym w sprawie było, że powódki pozostawały, w chwili odwoływania ich ze stanowisk kierowniczych, pod ochroną szczególną statuowaną przez art. 32 ustawy o związkach zawodowych. Poza sporem pozostawał również brak zgody reprezentującej je zakładowej organizacji związkowej na takie odwołanie. W myśl przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych pracodawca bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej nie może wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z imiennie wskazanym uchwałą zarządu jego członkiem lub z innym pracownikiem będącym członkiem danej zakładowej organizacji związkowej, upoważnionym do reprezentowania tej organizacji wobec pracodawcy albo organu lub osoby dokonującej za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy, ani też zmienić jednostronnie warunków pracy lub płacy na niekorzyść pracownika, o którym mowa wyżej, z wyjątkiem gdy dopuszczają to odrębne przepisy. Sad II instancji podziela stanowisko powódek, że ochrona przewidziana cytowanym wyżej przepisem została przez pracodawcę naruszona, skoro korzystniejsze warunki pracy (zniżka pensum) i płacy (dodatek funkcyjny) zostały powódkom jednostronnie odebrane. Brak podstaw do przyjęcia, że przepis art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy zmiana warunków pracy lub płacy następuje na skutek wypowiedzenia zmieniającego w trybie art. 42 kp. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 2 u.z.z. ochrona trwałości stosunku pracy działaczy związkowych odnosi się do wszelkich jednostronnych działań pracodawcy zmieniających na niekorzyść status pracownika. W rachubę wchodzi tu zarówno wypowiedzenie warunków pracy lub/i płacy w trybie art. 42 § 1-3 k.p., jak i czasowe powierzenie innej pracy na mocy § 4 tegoż przepisu. Także inne niekorzystne przekształcenia treści stosunku pracy - na przykład o charakterze układowym - inicjowane przez pracodawcę podlegają rygorom omawianego przepisu. (por. Baran K. w: Komentarz do ustawy o związkach zawodowych). Również Sąd Najwyższy zajął takie stanowisko w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 maja 2009 r. (II PK 288/08). Sprawa dotyczyła wprawdzie odwołania z funkcji dyrektora, ale w treści uzasadnienia wyroku Sąd Najwyższy jednoznacznie ocenił, że odwołanie nauczyciela mianowanego ze stanowiska nie jest tożsame z wypowiedzeniem zmieniającym (art. 42 § 1 k.p.), jednakże w sferze faktycznej odnosi podobny skutek. Stanowi bowiem jednostronną zmianę warunków pracy i to niekorzystną dla pracownika. Zmiana ta dotyczy treści stosunku pracy nauczyciela pełniącego funkcję, gdyż pozbawia go funkcji i uprawnień oraz w istotny sposób uszczupla należne mu wynagrodzenie za pracę, pozbawiając go dodatku funkcyjnego (por. też: wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 10 stycznia 2003 r., I PK 74/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 221; z dnia 10 kwietnia 1997 r., I PKN 88/97, OSNAPIUS 1998 nr 1, poz. 10).

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że powódki były objęte ochroną przed odwołaniem ich z funkcji kierowniczych na mocy art. 32 ust. pkt 2 ustawy o związkach zawodowych, a tym samym wobec braku zgody organizacji związkowej powyższą zmianę warunków pracy i płacy należało uznać za dokonaną z naruszeniem obowiązującym przepisów, a w konsekwencji uznać za uzasadnione co do zasady roszczenie powódek o odszkodowanie w trybie art. 45 § 1 w zw. z art. 42 kp.

W myśl przepisu art. 47¹ kp odszkodowanie przysługuje odszkodowanie, o którym mowa w art. 45, przysługuje w wysokości wynagrodzenia za okres od 2 tygodni do 3 miesięcy, nie niższej jednak od wynagrodzenia za okres wypowiedzenia. Sąd uznał, iż żądanie zasądzenia odszkodowania w wysokości 3-miesięcznego wynagrodzenia za pracę jest nieuzasadnione ze względu na okoliczności powierzenia powódkom funkcji kierowniczych (przez ówczesnego dyrektora B. K. na kilka dni przed zakończeniem sprawowania funkcji) oraz fakt, że stanowisko powierzone powódce B. N. było przed ponownym powierzeniem powódce nieobsadzone, a powierzone jej zostało w dniu 13 września 2012r. z datą wsteczną od 01 września 2012r. Jak wskazała strona pozwana w odpowiedzi na apelację takie postępowanie

ustępującego dyrektora jednostki naruszyło dobry obyczaj nakazujący konsultowanie tego rodzaju decyzji z następcą. Nadto zwrócić należy uwagę, że pomimo odwołania ze stanowisk kierowniczych, powódki pozostają nadal w stosunku pracy jako nauczyciele mianowani i otrzymują wynagrodzenie za pracę, pomniejszone jedynie o dodatek funkcyjny. W związku z odwołaniem nie utraciły wynagrodzenia. W tej sytuacji uznając, że odwołanie powódek nastąpiło jedynie z naruszeniem formalno-prawnych wymogów art. 32 ustawy o związkach zawodowych mając na względzie zasadę współzycia społecznego oraz względy moralne (art. 8 kp) należało uznać, że w tej sytuacji powódkom przysługuje odszkodowanie obejmujące tylko dodatek funkcyjny za 3 miesiące, a nie całe wynagrodzenie za ten czas (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 maja 1997 r., I PKN 138/97) stanowiące uzasadnioną rekompensatę za naruszenie przez pracodawcę przepisu art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o związkach zawodowych.

Orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów postępowania Sąd wydał mając na względzie treść przepisu art. 100 kpc, który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Skoro żądania powódek zostały uwzględnione odpowiednio w 9,3% i 16%, a opłata od pozwu B. N. wynosiła 805zł, zaś od pozwu D. W. -D. – 746zł, to biorąc pod uwagę stosunek w jakim strona pozwana przegrała sprawę winna uiścić łącznie na rzecz Skarbu Państwa kwotę 195zł (75zł + 120zł) tytułem opłat sądowych, od uiszczenia których powódki były zwolnione

Orzeczenie o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego Sąd wydał na podstawie oraz § 12 ust. 1 pkt Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu mając na względzie linię orzeczniczą wynikającą z orzeczeń Sądu Najwyższego, tj. uchwały z dnia 07 sierpnia 2002r. (II PZP 15/02) oraz postanowienia SN w sprawie o sygn. II PZ 20/10.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym Sąd wydał na podstawie przepisów § 12 ust. 1 pkt w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz art. 35 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.